

Koolikatsete päevik

ÕNNE PEAB OLEMA

Tallinnlanna pidas Ekspressi palvel päevikut, kuidas ta valmistus oma pojaga esimese klassi katseteks.

20 PÄEVA KATSETENI. Reaalkooli vilistlasest abikaasa survele olin pannud poisi sügisel Reaalkooli eelkooli. Äkki võiks mu laps olla tulevane insener või leiutaja? Kodulehel tuleb ankeeti sisestada lapse andmed ja hüplikaknasse tekib katsete aeg ja klassi number.

19 PÄEVA KATSETENI. Poiss tuleb lasteaiast ja demonstreerib kirja oma tuleviku-minale, mille nad on rühmas kirjutanud. Vaatan ja imestan – õigekiri on peaaegu veatu. Keerulised sõnad „kurb“, „kõrbesse“, „gripirohi“, „kukerpall“, „Euroopa“ on kõik õigesti kirjutatud. Me ei ole selliste sõnade kirjutamist kodus harjutanud. Lasteaiaõpetaja kinnitab, et lapsed kirjutasid tekstid iseseisvalt.

Pärast seda, kui paar kuud tagasi veerimisest lugemine sai, on lapsel kirjutamine hämmastavalt kiiresti paranenud. Ega ta juturaamatuid vabatahtlikult ei loe, kuid tal on mõned lemmikud laste teatmeteosed, mida iseseisvalt uurib.

Kahju, et Reaalkooli katsetel etteütlust pole. Aga Inglise kolledžis on. Paneks mõned munad riskide hajutamiseks teise korvi, mõtlen, ja registreerin lapse ka sinna katsetele. Saan aja samale päevale kui Reaalkooli, õnneks on vahepeal mõni tund vaba aega.

18 PÄEVA KATSETENI. Lubasin endale, et eraldi ma last treenima ei hakka. Täna on lasteaias arenguvestlus ja kuulan rõõmust lausa kõrvu liigutades, et poiss on matemaatikas andekas. Saan soovitusi töövihikute osas, mõned neist üsna vanad ja raamatupoodidest neid enam ei leia. Lepime kokku, et lasteaias saab poiss loogikaülesandeid juurde. Tean, et meie rühma lastest käivad mitmed sügisest saati eraõpetaja juures, kes neid Reaalkooli jaoks ette valmistavad. Poisile töövihiku ülesanded meeldivad. Keerukamad, mida kohe läbi ei hammusta, toovad algul mossis näo, kuid seda suurem on rõõm, kui saabub arusaamine.

15 PÄEVA KATSETENI. Käime Tervishoiumuuseumis. Avastan, et suunan poissi tavalisest enam nähtu üle arutlema. Mitte et me seni oleks muuseumides tuimalt ringi käinud, nähtust rääkimata, aga nüüd on mul kujutluses koolikatse-

te vestlus, kus küsitakse: „Mis te perega vabal ajal teete?“ Kas poleks ideaalne, kui poiss vastaks, et käime muuseumides ning muide, DNA mudel, mida Tervishoiumuuseumis nägin, oli väga inspireeriv.

14 PÄEVA KATSETENI. Eelkoolis on üha keerulisemad ülesanded. Võrreldes töölehti oktoobrist ja nüüd, mõni kuu hiljem, on areng meeletu. Poisil on enamiku töölehtede all kirjas „väga tubli“ või „tubli“, vahel ka I või II koht. Nad teevad tunnis arvutamist kiiruse peale. Ilmselt just sellest tulevad sisse aga eriti rumalad vead – liitmise asemel on vahel hoopis lahutatud või on ülesanne läbi loetud ja tehtud poolikult.

10 PÄEVA KATSETENI. Kurat, armasasse piirkonnakooli minnes kõngeb ta seal esimesel aastal igavusse. Me õpime praegu vanast töövihikust, kuidas pinnalaotuse järgi ära tunda kuupi, ristkülikut, silindrit ja koonust, põhjaga ja ilma. Asi saab kiiresti selgeks.

8 PÄEVA KATSETENI. Kus tänapäeva naised internetis oma peredest ja lastest räägivad? Perekool. ee's, kuhu üle miljoni aasta luurele lähen, pole sel aastal veel ühtegi koolikatsete teemat tehtud. Loen arhiivi läbi. Eriti targemaks ei saa. Peamiselt on teemad täis tülitsemist, kas oma lapsi eliitkooli suruvad vanemad on vastutustundetud ja oma unistusi laste peal välja elavad hädavaresed või hoopis pühendunud lapsevanemad.

7 PÄEVA KATSETENI. Oleme kodus kokku leppinud, et ei räägi poisi kuuldud koolikatsetest. Lapsele serveerime seda kui üht toredat pühapäeva, mil lähme vaatama, kuidas päris koolis tunnid käivad. Kui ta teaks, et need on katseted, millest palju sõltub, pingutaks ta rohkem ja ehk oleks lohakusvead olemata. Samas võib liigne pingeline lapse sootuks lukku lüüa ja näiteks vestluses põruma panna.

Viimasest eelkooli tunnist antakse kaasa hunnik lisalehti. Aga sama eelkooli teisest klassist, kus on teine õpetaja, antakse sõbranna lapsele hoopis teistsugused ülesanded.

Foorumitest sai teada, et Reaalis on enamik ülesandeid eelkoolist tuttavad, kuid alati on üks uus pähkel. Kui konkurss on 14 last kohale, siis see pähkel saabki tavaliselt ot-

sustavaks. Ja selleks ei oska ma kuidagi spetsiaalselt valmistuda. Vaatame poisiga Känguru matemaatikavõistluse noorima vanuseklassi (1.–2. klass) eelmiste aastate ülesandeid, lihtsam pool on täiesti jõukohane.

5 PÄEVA KATSETENI. Väiksema lapse lasteaiarühmas on gripijuhtum. Appi, mis siis saab, kui poiss just katsete ajaks haigeks jääb? Järeletegemise võimalust ju ei ole.

4 PÄEVA KATSETENI. Poiss tuleb lasteaiast loiu ja kahtlaselt soojana. Palavik 38,8.

3 PÄEVA KATSETENI. Palavik on kadunud. Pole ka nohu ega kõha ja tuju on hea. Harjutusi ei tee, lasen lapsel lihtsalt puhata ja mängida. Pi-

siiski vestlusse olulist infot enda ja teiste ametite kohta, kontrollin, kas kooli aadress ja sünnipäev on lapsel peast. Jätkame, mida viimati teatris nägime ("vana roosa maja") ja millised on Eesti riigid.

PÄEV KATSETENI. Olen täiega närvis. Ma ei taha enne lõpueksameid. Või enne abielumist. Kõhus keerab ja magada ei saa.

Poiss on ootusärev ja teab, et sõbra-äeval läheme vaatame koole ja seejärel kogu perega kohvikusse.

KATSETE PÄEV. Pärast halvasti maganud ööd ärkan täiesti rahulikuna. Jõuan kohale 10 minutit varem, aga teised istuvad juba klassis laudade taga. Jõuan näha, et laual on ülesannete lehed maja kiltidega, aga ei enam. Vanematel palutakse tagasi tulla tunni pärast.

Üle tee kohvikus on baaridaamid šokeeritud, kui mitukümmend klienti korraga sisse vajub. Leian teiste lapsevanematega kiiresti ühise keele - kõigil ju sama teema hingel - ja arutame, kes kuidas valmistus, kes juba kuskil mujal katsetel käinud ja mida kuskil küsiti-uuriti. Kõik on igati toredad inimesed.

Tunni aja pärast saan kätte rõõmsa lapse, kes soostub katsete sisust avaldama vaid seda, et mõned küsimused olid kerged ja mõned rasked, aga ta tegi kõik ära. Ja et õpetaja oli küsinud, kui vanaks saab Eesti Vabariik sellel aastal.

Inglise kolledžini (TIK) on paar tundi aega. Käime söömas, raamatupoes ja mänguväljakul. Laps rahmeldab mõnuga.

Oodates TIKis meie korda, ronib poiss sülle ja istub seal vaikselt. Väsimus annab tunda. Kui sisse kutsutakse, on ta krapsti püsti. Kõigepealt toimub väikestes gruppides test ja pärast üks-kahe vestlus. Lapsevanematele on suuremad õpilased püsti pannud kohviku. Küll on head kiluvõileivad!

Vahepeal tuleb keegi korraldaja ühe lapse vanemaid otsima - laps olla klassis oksele hakanud.

Kõrvalt klassist väljuvad kaks tüdrukut nuttes. Õnneks on meie klassist tulijatel rõõmsad näod. „Test oli titekas ja etteütlust ei olnudki,“ teatab poiss õnnelikult. Kuidas siis nii? Etteütluse pärast me siia ju tulimegi!

Veerand tundi hiljem kutsutakse vestlusele. Ma ei lähe kaasa - tean, et siis hakkaks poiss vastamise asemel minu otsa vaatama. Meie laps suhtlemist ei kardaks. „Lugemine oli ja siis rääkisime maast ja ilmast,“ teatas poiss pärast, veidi tüdinult. Ta oli õnnelik sõbrapäevakaardi üle, mille vestluse lõpus sai - TIKi lapsed olid need väikestele katsetajatele valmistanud. Väga südamlik.

ÕHTUL PÄRAST KATSEID. Ilmselgelt sai ka poiss aru, et täna toimunu oli oluline. Näiteks ei tahtnud ta katsetest üldse rääkida. Ja oli õhtul väga väsinud ja pahur ning läks omal algatusel tund aega varem magama. Sellist asja pole varem juhtunud! Olen ka väga väsinud. Samas tahaks juba tulemusi teada. Katsetamist ma ei kahetse: Sai selgeks, et juhusel on väga suur roll. Kujutlen end õpetajate rolli, kes peavad kahe nädala jooksul enam kui 600 last konveierilt läbi laskma ja sealt 52 välja valima.